

NSW Education Standards Authority

2021 HIGHER SCHOOL CERTIFICATE EXAMINATION

Classical Hebrew Continuers

General Instructions

- Reading time – 5 minutes
- Working time – 3 hours
- Write using black pen
- Your attention is drawn to the fact that the Divine Name is spelt in full in Biblical texts contained in this examination paper. If this is a matter of conscience for you, you should not discard the paper

---

Total marks: 100

Section I – 50 marks (pages 2–11)

This section has two parts, Part A and Part B

- Allow about 1 hour and 10 minutes for this section

Part A – 40 marks

- Attempt Questions 1–7

Part B – 10 marks

- Attempt Question 8

Section II – 20 marks (pages 12–14)

- Attempt Questions 9–11
- Allow about 50 minutes for this section

Section III – 30 marks (pages 16–19)

- Attempt Questions 12–13
- Allow about 1 hour for this section

Section I — Prescribed Text – Tanakh

50 marks

Allow about 1 hour and 10 minutes for this section

Part A – 40 marks

Attempt Questions 1–7

Answer each question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Use the extracts and your knowledge of the texts and prescribed commentaries in your answers.

Question 1 (7 marks)

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Deuteronomy 15:1–9, 12–13

- מִקֵּץ שִׁבְע־שָׁנִים תַּעֲשֶׂה שְׁמִטָּה: 1
- וְזֶה דִבְרַת הַשְּׁמִטָּה שְׁמוֹט כָּל־בַּעַל מִיֵּשֶׁה יָדוֹ אֲשֶׁר יִשֶׁה בְּרַעְיוֹ 2
לֹא־יִגָּשׁ אֶת־רַעְיוֹ וְאֶת־אָחִיו כִּי־קָרָא שְׁמִטָּה לַיהוָה:
אֶת־הַנִּכְרִי תִגָּשׁ וְאֲשֶׁר יִהְיֶה לָּךְ אֶת־אָחִיךָ תִשְׁמַט יָדְךָ: 3
אֲפֹס כִּי לֹא יִהְיֶה־בָּךְ אֲבִיּוֹן כִּי־בָרַךְ יִבְרַכְךָ יְהוָה בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר־ 4
יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן־לָּךְ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ:
כִּי אִם־שָׁמוּעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשָׁמֵר לַעֲשׂוֹת 5
אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם:
כִּי־יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ בְּרַכְּךָ כַּאֲשֶׁר דִּבַּר־לְךָ וְהִעֲבַטְתָּ גוֹיִם רַבִּים וְאִתָּהּ 6
לֹא תַעֲבֹט וּמִשְׁלַת בְּגוֹיִם רַבִּים וּבָךְ לֹא יִמְשְׁלוּ:
כִּי־יִהְיֶה בָּךְ אֲבִיּוֹן מֵאֶחָד אֲחִיךָ בְּאֶחָד שְׁעָרֶיךָ בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר־יִהְיֶה 7
אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָּךְ לֹא תֵאֱמָן אֶת־לִבְּךָ וְלֹא תִקַּפֵּן אֶת־יָדְךָ מֵאָחִיךָ
הָאֲבִיּוֹן:
כִּי־פָתַח תִּפְתַּח אֶת־יָדְךָ לּוֹ וְהִעֲבַט תַּעֲבִיטְנוּ דֵי מַחְסְרוֹ אֲשֶׁר יִחְסַר 8
לוֹ:
הִשְׁמַר לָּךְ פְּנֵי־יְהוָה דְּבַר עִם־לִבְּךָ בְּלִיעַל לֵאמֹר קָרְבָה 9
שְׁנַת־הַשְּׁבַע שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה וְרַעְיָה עֵינֶיךָ בְּאָחִיךָ הָאֲבִיּוֹן וְלֹא תִתֵּן לוֹ
וְקָרָא עָלֶיךָ אֶל־יְהוָה וְהָיָה בָּךְ חַטָּא:

Reproduced from the Hebrew-English Tanakh by permission of the University of Nebraska Press.
Hebrew text, based on the Biblia Hebraica Stuttgartensia, copyright 1999 by The Jewish Publication Society

Question 1 continues on page 3

Question 1 (continued)

כִּי־יִזְכֹּר לְךָ אֶחָיִךְ הָעֵבֶרִי אֹו הָעִבְרִיָּה וְעַבְדְּךָ שֵׁשׁ שָׁנִים וּבַשָּׁנָה
הַשְּׁבִיעִת תִּשְׁלַחְנוּ חֲפָשִׁי מֵעִמְךָ:

וְכִי־תִשְׁלַחְנוּ חֲפָשִׁי מֵעִמְךָ לֹא תִשְׁלַחְנוּ רִיקָם: 13

Reproduced from the Hebrew-English Tanakh by permission of the University of Nebraska Press.
Hebrew text, based on the Biblia Hebraica Stuttgartensia, copyright 1999 by The Jewish Publication Society

- (a) Identify the different forms of ברכ in verses 4 and 6. **3**
- (b) Evaluate the impact of the laws of *tikkun olam* on society, then and now. In your response, make reference to the laws in this extract. **3**
- (c) Parse תגש (verse 3), giving *shoresh*, *binyan* and tense/aspect. **1**

End of Question 1

Please turn over

Question 2 (8 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

II Samuel 1:1–10, 13–15

- 1 וַיְהִי אַחֲרַי מוֹת שָׁאוּל וַדָּוִד שָׁב מִהַכּוֹת אֶת־הָעַמְלָק וַיֵּשֶׁב דָּוִד
בְּצִקְלָג יָמִים שְׁנָיִם:
- 2 וַיְהִי ׀ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַהֲנֵה אִישׁ בָּא מִן־הַמִּחְנֶה מֵעַם שָׁאוּל וּבִגְדָיו
קָרְעִים וְאֹדְמָה עַל־רֹאשׁוֹ וַיְהִי בְּבָאוֹ אֶל־דָּוִד וַיִּפֹּל אֶרְצָה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה׃
- 3 וַיֹּאמֶר לוֹ דָּוִד אֵי מִזֶּה תָּבוֹא וַיֹּאמֶר אֵלָיו מִמִּחְנֶה יִשְׂרָאֵל נִמְלָטְתִּי׃
- 4 וַיֹּאמֶר אֵלָיו דָּוִד מַה־הָיָה הַדָּבָר הַגָּדֵנָא לִּי וַיֹּאמֶר אֲשֶׁר־נָס הָעָם
מִן־הַמְּלָחָמָה וְגַם־הִרְבֵּה נָפַל מִן־הָעָם וַיָּמָתוּ וְגַם שָׁאוּל וַיְהוֹנָתָן בָּנָיו
מָתוּ׃
- 5 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־הַנָּעַר הַמַּגִּיד לוֹ אַיֵּךְ יָדַעְתָּ כִּי־מָת שָׁאוּל וַיְהוֹנָתָן בָּנָיו׃
- 6 וַיֹּאמֶר הַנָּעַר ׀ הַמַּגִּיד לוֹ נִקְרָא נִקְרִיתִי בְּתַר הַגְּלִבְעִי וַהֲנֵה שָׁאוּל
נִשְׁעַן עַל־חֲנִיתוֹ וַהֲנֵה הִרְכָּב וּבַעֲלֵי הַפָּרָשִׁים הַדְּבֻקָּה׃
- 7 וַיִּפֹּן אַחֲרָיו וַיִּרְאֵנִי וַיִּקְרָא אֵלָי וַאֲמַר הֲגִנִי׃
- 8 וַיֹּאמֶר לִי מִי־אַתָּה וַיֹּאמֶר ׀ וַאֲמַר ׀ אֵלָיו עַמְלָקִי אָנֹכִי׃
- 9 וַיֹּאמֶר אֵלָי עַמְדָּנָא עָלַי וּמָתַנִּי כִּי אֲחַזְנִי הַשֶּׁבֶן כִּי־כָל־עוֹד נַפְשִׁי
כִּי׃
- 10 וְאֶעֱמַד עָלָיו וְאִמְתַּתְּהוּ כִּי יָדַעְתִּי כִּי לֹא יָחִיָּה אַחֲרַי נָפְלוּ וְאֶקַּח
הַנֶּזֶר ׀ אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁוֹ וְאֶצְעָדָה אֲשֶׁר עַל־זֵרְעוֹ וְאָבִיָּאם אֶל־אָדָנִי
הֲנֵה׃
- 13 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־הַנָּעַר הַמַּגִּיד לוֹ אֵי מִזֶּה אַתָּה וַיֹּאמֶר בֶּן־אִישׁ גֵּר
עַמְלָקִי אָנֹכִי׃
- 14 וַיֹּאמֶר אֵלָיו דָּוִד אַיֵּךְ לֹא יָרָאתָ לְשַׁלַּח יָדְךָ לְשַׁחַת אֶת־מְשִׁיחַ יְהוָה׃
- 15 וַיִּקְרָא דָּוִד לְאַחַד מִהַנָּעָרִים וַיֹּאמֶר גֵּשׁ פְּגַע־בּוֹ וַיַּכְהוּ וַיָּמָתוּ׃

- (a) Compare the circumstances surrounding the deaths of Saul and of the Amalekite. In your response, refer to the extracts and relevant commentary. **4**
- (b) What role does the repetition of וַיְהִי (verses 1 and 2) play in the context of the narrative? **2**
- (c) Identify the subject and object of וַיַּכְהוּ (verse 15). **2**

Question 3 (4 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

II Samuel 5:6–10

- 6 וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֵּשֶׁב בְּיְרוּשָׁלַם אֶל־הַיְבֵסִי וַיֹּאמֶר לְדָוִד
לֵאמֹר לֹא־תָבֹא הַנָּה כִּי אִם־הִסִּירְךָ הָעֹרִים וְהַפְּסָחִים לֵאמֹר
לֹא־יָבֹא דָוִד הַנָּה:
- 7 וַיִּלְכֹּד דָּוִד אֶת מְצֻדַת צִיּוֹן הִיא עִיר דָּוִד:
- 8 וַיֹּאמֶר דָּוִד בַּיּוֹם הַהוּא כָּל־מִכָּה יְבִסִי וַיִּגַע בְּצַנּוֹר וְאֶת־הַפְּסָחִים
וְאֶת־הָעֹרִים שָׂנְאוּ [שְׂנֵאוּ] נִפֶּשׁ דָּוִד עַל־כֵּן יֹאמְרוּ עַנְוֵי וּפְסָח לֹא
יָבֹא אֶל־הַבַּיִת:
- 9 וַיֵּשֶׁב דָּוִד בַּמְצֻדָּה וַיִּקְרָא־לָהּ עִיר דָּוִד וַיִּבֶן דָּוִד סָבִיב מִן־הַמִּלּוֹא
וּבַיִתָּה:
- 10 וַיֵּלֶךְ דָּוִד הַלְלוֹךְ וַגְּדוֹל וַיִּהְיֶה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת עִמּוֹ:

(a) הָעֹרִים וְהַפְּסָחִים (verse 6)

2

According to commentary, how is this phrase interpreted as BOTH an expression of faith and an insult?

(b) וַיֵּלֶךְ דָּוִד הַלְלוֹךְ וַגְּדוֹל (verse 10)

2

How does this use of language convey David's development?

Question 4 (5 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the question that follows.

II Samuel 6:3–7, 9–12

- 3 וַיִּרְכְּבוּ אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים אֶל־עֲגֹלָה חֲדָשָׁה וַיִּשְׂאֵהוּ מִבַּיִת אַבְיָנָדָב
אֲשֶׁר בְּגִבְעָה וַעֲזָא וְאֶחָיו בְּנֵי אַבְיָנָדָב נֹהֲגִים אֶת־הָעֲגֹלָה חֲדָשָׁה:
4 וַיִּשְׂאֵהוּ מִבַּיִת אַבְיָנָדָב אֲשֶׁר בְּגִבְעָה עִם אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וְאֶחָיו הַלֵּךְ
לִפְנֵי הָאֲרוֹן:
5 וְדָוִד וְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל מְשַׁחֲקִים לִפְנֵי יְהוָה בְּכָל עֲצֵי בְרוֹשִׁים
וּבְכַנְרוֹת וּבְנֹבְלִים וּבְתַפִּים וּבְמִנְעֻנְעִים וּבְצִלְצְלִים:
6 וַיָּבֹאוּ עַד־נָגֶרֶן נָכוֹן וַיִּשְׁלַח עֲזָא אֶל־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיֹּאחֲזוּ בּוֹ כִּי שָׁמְטוּ
הַבָּקָר:
7 וַיַּחֲרֹאֲף יְהוָה בְּעֵזָה וַיַּכְהוּ שָׁם הָאֱלֹהִים עַל־הַשָּׁל נִימַת שָׁם עִם
אֲרוֹן הָאֱלֹהִים:
9 וַיֵּרָא דָוִד אֶת־יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמֶר אֵיךְ יָבֹא אֵלַי אֲרוֹן יְהוָה:
10 וְלֹא־אָבִיחָה דָוִד לְהַסִּיר אֵלָיו אֶת־אֲרוֹן יְהוָה עַל־עֵיר דָּוִד וַיִּטְהַר דָּוִד
בַּיִת עַבְד־אָדָם הַגָּתִי:
11 וַיֵּשֶׁב אֲרוֹן יְהוָה בַּיִת עַבְד אָדָם הַגָּתִי שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים וַיְבָרֶךְ יְהוָה
אֶת־עַבְד אָדָם וְאֶת־כָּל־בֵּיתוֹ:
12 וַיֵּגֵד לַמֶּלֶךְ דָּוִד לֵאמֹר בָּרַךְ יְהוָה אֶת־בַּיִת עַבְד אָדָם
וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ בְּעַבּוֹר אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיֵּלֶךְ דָּוִד וַיַּעַל אֶת־אֲרוֹן
הָאֱלֹהִים מִבַּיִת עַבְד אָדָם עֵיר דָּוִד בְּשִׁמְחָה:

How is the sanctity of the Ark demonstrated in this extract? In your response, make reference to the extract and commentary. 5

Question 5 (5 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

II Samuel 6:16–23

וְהָיָה אֲרוֹן יְהוָה בָּא עִיר דָּוִד וּמִיכַל בַּת־שָׁאוּל נִשְׁקָפָה וּבְעַד הַחֲלוֹן
וַתֵּרָא אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּוִד מִפְּנֵי וּמִכָּרְכַר לִפְנֵי יְהוָה וַתִּבֹּז לוֹ בַּלְבָּהּ:
וַיָּבֹאוּ אֶת־אֲרוֹן יְהוָה וַיֵּצְגוּ אֹתוֹ בַּמִּקְוֹמוֹ בַּתּוֹךְ הָאֹהֶל אֲשֶׁר נָטָה־לוֹ
דָּוִד וַיַּעַל דָּוִד עֲלוֹת לִפְנֵי יְהוָה וּשְׁלָמִים:
וַיְכַל דָּוִד מִהֲעֲלוֹת הָעוֹלָה וְהַשְּׁלָמִים וַיִּבְרַךְ אֶת־הָעָם בְּשֵׁם יְהוָה
צְבָאוֹת:
וַיַּחֲלֶק לְכָל־הָעָם לְכָל־הַמּוֹן יִשְׂרָאֵל לְמֵאִישׁ וְעַד־אִשָּׁה לְאִישׁ חֵלֶת
לְחֶם אֶחָת וְאַשְׁפָּר אֶחָד וְאַשִּׁישָׁה אֶחָת וַיִּלְךְ כָּל־הָעָם אִישׁ לְבֵיתוֹ:
וַיָּשָׁב דָּוִד לְבֵרֶךְ אֶת־בֵּיתוֹ וַתֵּצֵא מִיכַל בַּת־שָׁאוּל לְקִרְיַת דָּוִד
וַתֹּאמֶר מַה־נִּכְבַּד הַיּוֹם מִלְּךְ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נִגְלָה הַיּוֹם לְעֵינַי אִמְהוֹת
עַבְדֵּי כֹהֲנֹת נִגְלוֹת אֶחָד הֲרָקִים:
וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־מִיכַל לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בָּחַר־בִּי מֵאֲבֹיךָ וּמִכָּל־בֵּיתוֹ
לְצִוֹת אֹתִי נָגִיד עַל־עַם יְהוָה עַל־יִשְׂרָאֵל וְשַׁחֲקֹתִי לִפְנֵי יְהוָה:
וּנְקַלְתִּי עוֹד מִזֹּאת וְהָיִיתִי שְׂפָל בְּעֵינַי וְעַם־הָאֲמֹהוֹת אֲשֶׁר אָמַרְתְּ
עָמָם אֲכַבְּדָהּ:
וּלְמִיכַל בַּת־שָׁאוּל לֹא־הָיָה לָּהּ יֶלֶד עַד יוֹם מוֹתָהּ:

- (a) Account for Michal's reaction in verse 16. Refer to the extract and relevant commentary. **3**
- (b) What do verses 20–23 reveal about the relationship between Michal and David? **2**

Question 6 (6 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Esther 1:1–11

- 1 וַיְהִי בַיּוֹם אֲחַשְׁוֵרוּשׁ הוּא אֲחַשְׁוֵרוּשׁ הַמֶּלֶךְ מִהַדּוֹ וְעַד-כּוֹשׁ שֶׁבַע
וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה:
- 2 בַּיּוֹם הָהֵם כָּשְׁבַת וְהַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוּשׁ עַל כֶּסֶף מַלְכוּתוֹ אֲשֶׁר בְּשׁוֹשַׁן
הַבִּירָה:
- 3 בַּשָּׁנָה שְׁלוֹשׁ לְמַלְכוֹ עָשָׂה מִשְׁתֵּה לְכָל-שָׂרָיו וְעַבְדָּיו חֵיל וּפָרֶס וּמְדֵי
הַפְּרָתִים וְשָׂרֵי הַמְּדִינֹת לְפָנָיו:
- 4 בַּהֲרֹאתוֹ אֶת-עֶשֶׂר כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ וְאֶת-יָקָר תְּפָאֶרֶת גְּדוּלָּתוֹ יָמִים
רַבִּים שְׂמוֹנִים וּמֵאֵת יוֹם:
- 5 וּבְמִלּוֹאת וְהַיּוֹם הָאֵלֶּה עָשָׂה הַמֶּלֶךְ לְכָל-הָעָם הַנִּמְצָאִים בְּשׁוֹשַׁן
הַבִּירָה לְמַגְדוֹל וְעַד-קָטָן מִשְׁתֵּה שֶׁבַע יָמִים בַּחֲצַר גִּנַּת בֵּיתֵן הַמֶּלֶךְ:
- 6 חוֹר וְכַרְפֶּס וּתְכֵלֶת אֲחוּזֵי בַּחֲבָלֵי-בוּץ וְאַרְגָּמָן עַל-גִּלְגָּלִי כֶסֶף
וְעַמּוּדֵי שֵׁשׁ מַטּוֹת וְזָהָב וְכֶסֶף עַל רִצְפַת בַּהֲטוֹשׁשׁ וְדָר וְסַחֲרָת:
- 7 וְהַשְׁקוֹת בְּכֵלֵי זָהָב וְכֵלִים מְכֻלִּים שׁוֹנִים וְגִיּוֹן מַלְכוּת רַב כְּגֹד
הַמֶּלֶךְ:
- 8 וְהַשְׁתַּיָּה כַּדָּת אֵין אֲנִס כִּי-כֵן וְיֶסֶד הַמֶּלֶךְ עַל כָּל-רַב בֵּיתוֹ לַעֲשׂוֹת
כַּרְצוֹן אִישׁ-נְאִישׁ:
- 9 גַּם וְשֵׁתֵי הַמַּלְכָּה עָשְׂתָה מִשְׁתֵּה נְשִׁים בֵּית הַמַּלְכוּת אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ
אֲחַשְׁוֵרוּשׁ:
- 10 בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי כָטוֹב לִב-הַמֶּלֶךְ בַּיּוֹם אָמַר לְמַהוּמָן בּוֹתָא חֲרַבּוֹנָא
בַּגִּתָּא וְאַבְגָּתָא זֹתָר וְכַרְפֶּס שֶׁבַעַת הַסְּרִיסִים הַמְּשֻׁרְתִים אֶת-פָּנָי
הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוּשׁ:
- 11 לְהַבִּיא אֶת-נִשְׁתֵּי הַמַּלְכָּה לְפָנָי הַמֶּלֶךְ בְּכֹתֵר מַלְכוּת לְהַרְאוֹת
הָעַמִּים וְהַשָּׂרִים אֶת-יָפְיָהּ כִּי-טוֹבַת מְרֹאָה הִיא:

- (a) How is the authority of the king demonstrated in this extract? In your response, make reference to the extract and relevant commentary. **4**
- (b) Account for the different vocalisations of the conjunctive *vav*: **2**
- וְעַבְדָּיו (verse 3)
  - וּבְמִלּוֹאת (verse 5)
  - וְזָהָב וְכֶסֶף (verse 6).

Question 7 (5 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Daniel 1:3–4

וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאַשְׁפַּנֵּז רֶב סְרִיסֵי לְהַבְיֵא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִזֵּרַע
הַמְּלוּכָה וּמִן־הַפְּרִתִּים:

וַיִּלְדִּים אֲשֶׁר אֵין־בָּהֶם כָּל־נְאוֹם מוֹם וְטוֹבֵי מְרָאָה וּמְשִׁכִּילִים
בְּכָל־חֻכְמָה וַיְדַעֵי דַעַת וּמִבְּנֵי מְדַע וְאֲשֶׁר כָּח בָּהֶם לַעֲמֹד בְּהִיכַל
הַמֶּלֶךְ וּלְלַמְּדָם סֵפֶר וּלְשׁוֹן כְּשָׂדִים:

- (a) According to commentary, explain why both the *Qere* and *Khetiv* (verse 4) are acceptable in this verse. **2**
- (b) Why was Daniel chosen בְּהִיכַל הַמֶּלֶךְ (verse 4)? Refer to the extract and relevant commentary. **3**

Section I (continued)

Part B – 10 marks

Attempt Question 8

Answer the question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Your answer will be assessed on how well you:

- demonstrate knowledge and understanding of the prescribed text(s) relevant to the question
- communicate ideas and information using relevant examples
- present a logical and cohesive response

Question 8 (10 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extracts and then answer in ENGLISH the question that follows.

Deuteronomy 4:3–4

- עֵינֵיכֶם הִרְאִיתֶם אֶת אֲשֶׁר-עָשָׂה יְהוָה בְּבַעַל פְּעֹר כִּי כָל-הָאִישׁ אֲשֶׁר
הִלְךְ אַחֲרָי בְּעַל-פְּעֹר הַשְּׂמִידוֹ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִקְרָבךָ: 3
- וְאַתֶּם הִדְבַקְתֶּם בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם: 4

Deuteronomy 4:10

- יּוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּחַרְבַּב בְּאָמַר יְהוָה אֵלַי 10
- הִקְהַל-לִי אֶת-הָעָם וְאִשְׁמַעֵם אֶת-דְּבָרַי אֲשֶׁר יִלְמְדוּן לִירְאָה אֹתִי
כָּל-הַיָּמִים אֲשֶׁר הֵם חַיִּים עַל-הָאָדָמָה וְאֶת-בְּנֵיהֶם יִלְמְדוּן:

Deuteronomy 4:22–24

- כִּי אֲנֹכִי מֵת בְּאֶרֶץ הַזֹּאת אֵינְנִי עֹבֵר אֶת-הַיַּרְדֵּן וְאַתֶּם עֹבְרִים 22
- וִירְשִׁתֶּם אֶת-הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת:
- הִשְׁמַרְוּ לָכֶם פֶּן-תִּשְׁכַּחוּ אֶת-בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּכֶם 23
- וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פְּסָל תְּמוּנַת כָּל אֲשֶׁר צִוָּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:
- כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אִשׁ אֹכְלָה הוּא אֵל קָנָא: 24

Question 8 continues on page 11

Question 8 (continued)

Deuteronomy 4:26–27

- 26 הַעִידֹתִי בְּכֶם הַיּוֹם אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ כִּי־אֲבַד תֵּאבְדוּן מִהָרָם
מֵעַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ לֹא־תֵאָרִיכּוּ
יָמִים עָלֶיהָ כִּי הַשָּׁמַד תִּשְׁמְדוּן:
27 וְהִפִּיץ יְהוָה אֶתְכֶם בְּעַמִּים וּנְשֹׂאֲרֹתֵם מִתִּי מִסָּפָר בְּגוֹיִם אֲשֶׁר יִנְהֹג
יְהוָה אֶתְכֶם שָׁמָּה:

Deuteronomy 4:31

- 31 כִּי אֵל רַחוּם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא יִרְפֶּךָ וְלֹא יִשְׁחִיתֶךָ וְלֹא יִשְׁכַּח
אֶת־בְּרִית אֲבֹתֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם:

How do these extracts demonstrate the contrasting characteristics of God as portrayed in the quote below? 10

- 9 לֹא־תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵל קַנָּא פֶקֶד עֵוֹן אָבוֹת
עַל־בָּנִים וְעַל־שְׁלֵשִׁים וְעַל־רִבְעִים לְשָׁנָאֵי:
10 וַעֲשֵׂה חֶסֶד לְאֱלֹפִים לֹא־הָבִי וּלְשֹׁמְרֵי [מצותו] מִצְוֹתַי:

Deuteronomy 5:9–10

End of Question 8

Section II — Prescribed Text – Mishna

20 marks

Attempt Questions 9–11

Allow about 50 minutes for this section

Answer each question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Use the extracts and your knowledge of the texts and prescribed commentaries in your answers.

Question 9 (7 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Mishna, Bava Kamma 1:4

חמשה תמין וחמשה מועדין, הבהמה אינה מועדת לא לגח ולא לגוף ולא לשוף ולא לרפץ ולא לבעט. השן מועדת לאכל את הראוי לה, הרגל מועדת לשפר בדרך הלוקה, ושור המועד, ושור המזיק ברשות הנזק, והאדם. הזאב והארי והדב והנמר והברדלס והנחש, הרי אלו מועדין. רבי אליעזר אומר, בזמן שהן בני תרבות, אינן מועדין. והנחש מועד לעולם. מה בין תם למועד. אלא שיהתם משלם חצי נזק מגופו, ומועד משלם נזק שלם מן העליה:

- (a) How does this mishna elaborate on the differences between a *tam* and a *muad*? **4**
- (b) Explain the difference in opinion between the *Tanna Qamma* and Rabbi Eliezer. **2**
- (c) Explain the contradiction relating to Rabbi Eliezer's opinion. **1**

Question 10 (5 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the question that follows.

Mishna, Bava Kamma 2:5

שׁוֹר הַמְזִיק בְּרִשׁוֹת הַנֶּזֶק כִּי צַד, נִגַח, נִגַף, נִשָּׂה, רִבֵּץ, כְּעֵט, בְּרִשׁוֹת הָרִבִּים, מְשַׁלֵּם חֲצֵי נֶזֶק. בְּרִשׁוֹת הַנֶּזֶק, רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר נֶזֶק שְׁלֵם, וְחֻכְמִים אוֹמְרִים חֲצֵי נֶזֶק. אָמַר לָהֶם רַבִּי טַרְפוֹן, וַיְמַה בְּמָקוֹם שֶׁהִקְלַעַל עַל הַיָּשׁוּן וְעַל הָרֶגֶל בְּרִשׁוֹת הָרִבִּים, שֶׁהוּא פְטוּר, הִתְחַמֵּיר עֲלֵיהֶם בְּרִשׁוֹת הַנֶּזֶק לְשֵׁלֵם נֶזֶק שְׁלֵם. מָקוֹם שֶׁהִתְחַמֵּיר עַל הַקָּרוֹן בְּרִשׁוֹת הָרִבִּים לְשֵׁלֵם חֲצֵי נֶזֶק, אֵינוֹ דִין שְׁנַחְמֵיר עֲלֵיהֶם בְּרִשׁוֹת הַנֶּזֶק לְשֵׁלֵם נֶזֶק שְׁלֵם. אָמְרוּ לוֹ, דִּין לְבָא מִן הַדִּין לְהִיּוֹת כַּנֶּדוֹן. מַה בְּרִשׁוֹת הָרִבִּים חֲצֵי נֶזֶק, אִם בְּרִשׁוֹת הַנֶּזֶק חֲצֵי נֶזֶק. אָמַר לָהֶם, אֲנִי לֹא אֶדוֹן קָרוֹן מִקָּרוֹן, אֲנִי אֶדוֹן קָרוֹן מִרֶגֶל. וַיְמַה בְּמָקוֹם שֶׁהִקְלַעַל עַל הַיָּשׁוּן וְעַל הָרֶגֶל בְּרִשׁוֹת הָרִבִּים, הִתְחַמֵּיר בְּקָרוֹן. מָקוֹם שֶׁהִתְחַמֵּיר עַל הַיָּשׁוּן וְעַל הָרֶגֶל בְּרִשׁוֹת הַנֶּזֶק, אֵינוֹ דִין שְׁנַחְמֵיר בְּקָרוֹן. אָמְרוּ לוֹ, דִּין לְבָא מִן הַדִּין לְהִיּוֹת כַּנֶּדוֹן. מַה בְּרִשׁוֹת הָרִבִּים חֲצֵי נֶזֶק, אִם בְּרִשׁוֹת הַנֶּזֶק חֲצֵי נֶזֶק:

How is the principle of *kal vachomer* taught through this mishna? In your response, make reference to Rabbi Tarfon and the Sages.

5

Question 11 (8 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Mishna, Bava Kamma 6:4

השולח את הבְּעֵרָה בְּיַד חֵרֵשׁ, שׁוֹטֵה וְקָטָן, פְּטוּר בְּדִינֵי אָדָם. וְחַיֵּב בְּדִינֵי שָׁמַיִם. שְׁלַח בְּיַד פֶּקֶחַ הַפֶּקֶחַ חַיֵּב. אֶחָד הֵבִיא אֶת הָאוֹר. וְאֶחָד הֵבִיא אֶת הָעֵצִים. הֵמְבִיא אֶת הָעֵצִים חַיֵּב. אֶחָד הֵבִיא אֶת הָעֵצִים. וְאֶחָד הֵבִיא אֶת הָאוֹר. הֵמְבִיא אֶת הָאוֹר חַיֵּב. בָּא אַחֵר וְלָבָה. הַמְלַבֵּה חַיֵּב. לְבִתָּה הָרוּחַ כֵּלָן פְּטוּרִין. הַשּׁוֹלֵחַ אֶת הַבְּעֵרָה וְאֶכְלָה עֵצִים. אוֹ אֲבָנִים, אוֹ עֵפֶר, חַיֵּב, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כב) כִּי תֵצֵא אִשׁ וּמִצָּאָה קוֹצִים וְנִאָּכַל גְּדִישׁ אוֹ הַקֶּמֶה אוֹ הַשָּׂדֶה, שְׁלֵם יְשֻׁלָּם הַמִּבְעִיר אֶת הַבְּעֵרָה. עֲבָרָה גָּדֵר שֶׁהוּא גְבוּהָ אַרְבַּע אַמּוֹת, אוֹ דֶרֶךְ הָרִבִּים, אוֹ נֶהָר פְּטוּר. הַמְדֻלֵּק בְּתוֹךְ שָׁלוֹ, עַד כַּמָּה תִעְבּוֹר הַדְּלָקָה, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר רוֹאִין אוֹתָהּ כְּאִלוֹ הוּא בְּאֶמְצַע בֵּית כּוֹר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר שֶׁשְׂרֵה אַמּוֹת כְּדֶרֶךְ רִשׁוֹת הָרִבִּים. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר תְּמִשִּׁים אִמָּה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר שְׁלֵם יְשֻׁלָּם הַמִּבְעִיר אֶת הַבְּעֵרָה (שְׁמוֹת כב). הַכֹּל לְפִי הַדְּלָקָה:

- (a) Explain the different rulings associated with אָדָם and דִּינֵי שָׁמַיִם. 2
- (b) הֵמְבִיא אֶת הָעֵצִים חַיֵּב 3
הֵמְבִיא אֶת הָאוֹר חַיֵּב
הַמְלַבֵּה חַיֵּב

Explain how each of these individuals is considered חַיֵּב.

- (c) What purpose do the references to the Book of Exodus serve? 3

BLANK PAGE

Please turn over

Section III — Unseen Text – Tanakh

30 marks

Attempt Questions 12–13

Allow about 1 hour for this section

Answer the question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Question 12 (15 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Title: *The conquest of Makkedah*

Context: *Joshua battles against five kings*

Joshua 10:16–26

- וַיִּזְסוּ חֲמֹשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וַיִּחַבְּאוּ בַּמַּעְרָה בַּמַּקְדָּה: 16
- וַיִּגַּד לַיהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר נִמְצְאוּ חֲמֹשֶׁת הַמְּלָכִים נַחְבְּאִים בַּמַּעְרָה בַּמַּקְדָּה: 17
- וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ גְּלוּ אַבְנִים גְּדֹלוֹת אֶל־פִּי הַמַּעְרָה וְהַפְקִידוּ עָלֶיהָ 18
- אֲנָשִׁים לְשֹׁמְרָם:
- וְאַתֶּם אֶל־תַּעֲמְדוּ רַדְפוּ אַחֲרַי אֲיִבֵיכֶם וְזַנְבְּתֶם אוֹתָם אֶל־תַּתְּנוּם לְבוֹא 19
- אֶל־עָרֵיהֶם כִּי נִתְּנָם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּיַדְכֶם:
- וַיְהִי כִכְלוֹת יְהוֹשֻׁעַ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַכּוֹתָם מִכָּה גְדוֹלָה־מְאֹד עַד־תַּמָּם 20
- וְהַשְּׂרִידִים שָׂרְדוּ מֵהֶם וַיָּבֹאוּ אֶל־עָרֵי הַמְּבָצָר:
- וַיֵּשְׁבוּ כָל־הָעָם אֶל־הַמַּחֲנֶה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ מִקְדָּה בְּשָׁלוֹם לֹא־חָרָץ 21
- לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל לְאִישׁ אֶת־לִשְׁנוֹ:
- וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ פִּתְחוּ אֶת־פִּי הַמַּעְרָה וְהוֹצִיאוּ אֵלַי אֶת־חֲמֹשֶׁת הַמְּלָכִים 22
- הָאֵלֶּה מִן־הַמַּעְרָה:
- וַיַּעֲשׂוּ כֵן וַיִּצְיִאוּ אֵלָיו אֶת־חֲמֹשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה מִן־הַמַּעְרָה 23
- אֶת־ מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַם אֶת־מֶלֶךְ חֶבְרוֹן אֶת־מֶלֶךְ יֶרְמוֹת אֶת־מֶלֶךְ
- לְכִישׁ אֶת־מֶלֶךְ עֵגְלוֹן:
- וַיְהִי כַּהוֹצִיָּאם אֶת־הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ 24
- אֶל־כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֶל־קְצֵינִי אֲנָשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַהֵלְכוּא
- אִתּוֹ קִרְבוּ שִׁימוּ אֶת־רַגְלֵיכֶם עַל־צִוְּאֵרֵי הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וַיִּקְרְבוּ
- וַיִּשְׁימוּ אֶת־רַגְלֵיהֶם עַל־צִוְּאֵרֵיהֶם:

Question 12 continues on page 17

Question 12 (continued)

- 25 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְהוֹשֻׁעַ אַל־תִּירְאוּ וְאַל־תִּחְתּוּ חִזְקוּ וְאַמְצוּ כִּי לֹכָה
 יַעֲשֶׂה יְהוָה לְכָל־אֵיבֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם נֹלְחָמִים אֹתָם:
 26 וַיִּכֹּם יְהוֹשֻׁעַ אַחֲרֵי־כֵן וַיִּמִּיתֵם וַיִּתְּלֵם עַל חַמְשָׁה עֵצִים וַיְהִיו תְּלוּיִם
 עַל־הָעֵצִים עַד־הָעֶרֶב:

Glossary:

חִזְקוּ	<i>fortified</i>	חָבֵא	<i>hid</i>
אֲמָצוּ	<i>sniggered</i>	גָּלוּ	<i>roll</i>
חִזְקוּ	<i>who accompanied</i>	אֶל־פִּי	<i>over the opening (mouth)</i>
צוּרֵי	<i>necks</i>	בָּקַד	<i>post/appoint</i>
תִּחְתּוּ	<i>dismayed</i>	וַיִּנְבְּתוּם	<i>pressure/press</i>
תְּלוּיִם	<i>hang</i>	וְהַשְּׂרִידִים	<i>fugitives/escapees</i>

- (a) (i) Where did the חִזְקוּ תְּלוּיִם seek refuge in verse 16? **1**
- (ii) Explain why this location was not ideal (verse 18). **1**
- (b) What instructions does Joshua issue in verses 22–24? **3**
- (c) Explain the reference to God in the context of verses 19 and 25. **2**
- (d) What was the fate of the five kings as described in verse 26? **2**
- (e) Identify TWO grammatical features in הָעֶרֶב (verse 26). **2**
- (f) Account for the difference in vocalisation between בְּמַעְרָה (verse 16) and בְּמַעְרָה (verse 17). **1**
- (g) Parse the following verbs, giving *shoresh*, *binyan* and tense/aspect.
- (i) וַיִּחְבְּאוּ (verse 16) **1**
- (ii) כָּהוּצִיָּאם (verse 24) **1**
- (iii) וַיִּמִּיתֵם (verse 26) **1**

End of Question 12

Question 13 (15 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Title: The end of an era for the King of Israel

Context: The events leading up to the death of the King

I Kings 22:30–40

- 30 וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוֹשָׁפָט הַתַּחֲפֹשֵׁט וַבֹּא בַמִּלְחָמָה וְאַתָּה לְבַשׁ
בְּגָדֶיךָ וַיִּתַּחֲפֹשֵׁט מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹא בַמִּלְחָמָה:
31 וּמֶלֶךְ אֲרָם צָנַח אֶת־שָׂרֵי הָרֶכֶב אֲשֶׁר־לוֹ שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם לֵאמֹר לֹא
תִלָּחֲמוּ אֶת־קַטָּן וְאֶת־גָּדוֹל כִּי אִם־אֶת־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְבַדּוֹ:
32 וַיְהִי כִּרְאוֹת שָׂרֵי הָרֶכֶב אֶת־יְהוֹשָׁפָט וְהֵמָּה אָמְרוּ אִךְ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל
הוּא וַיִּסְרוּ עָלָיו לְהִלָּחֵם וַיִּזְעַק יְהוֹשָׁפָט:
33 וַיְהִי כִּרְאוֹת שָׂרֵי הָרֶכֶב כִּי־לֹא־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הוּא וַיָּשׁוּבוּ מֵאַחֲרָיו:
34 וְאִישׁ מִשָּׂדֶה בִקְשָׁתָהּ לְתַמּוֹ וַיִּכֶּה אֶת־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בֵּין הַדְּבָקִים וּבֵין
הַשָּׂרִיָּץ וַיֹּאמֶר לְרַכְּבוֹ הַפֶּדֶי יָדָהּ וְהוֹצִיאֲנִי מִן־הַמַּחֲנֶה כִּי הִחֲלִיתִי:
35 וַתַּעֲלֶה הַמִּלְחָמָה בַּיּוֹם הַהוּא וְהַמֶּלֶךְ הָיָה מַעֲמֵד בַּמִּרְכָּבָה נֹכַח
אֲרָם וַיָּמָת בְּעָרֵב וַיִּצַּק דָּם־הַמַּכָּה אֶל־חֵיק הָרֶכֶב:
36 וַיַּעֲבֵר הָרֶנָּה בַּמַּחֲנֶה כָּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ לֵאמֹר אִישׁ אֶל־עִירוֹ וְאִישׁ
אֶל־אֲרָצוֹ:
37 וַיָּמָת הַמֶּלֶךְ וַיָּבֹא שִׁמְרוֹן וַיִּקְבְּרוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ בְּשִׁמְרוֹן:
38 וַיִּשְׁטַף אֶת־הָרֶכֶב עַל ׀ בְּרֶכֶת שִׁמְרוֹן וַיִּלְקֹוּ הַכָּלָבִים אֶת־דָּמָו וְהַזְּנוֹת
רָחֲצוּ כַדָּבָר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר:
39 וַיִּתֵּר דְּבָרֵי אַחָאָב וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וּבַיִת הַשֵּׁן אֲשֶׁר בָּנָה וְכָל־הָעָרִים
אֲשֶׁר בָּנָה הִלּוּא־תָהֶם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:
40 וַיִּשְׁכַּב אַחָאָב עִם־אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ אַחֲזַיְהוּ בְּנוֹ תַחֲתָיו:

Question 13 continues on page 19

Question 13 (continued)

Glossary:

חַפְּשׁוֹ	<i>disguise</i>
וַיִּסְרוּ	<i>turned upon</i>
קֶשֶׁת	<i>bow (bow and arrow)</i>
דְּבָקִים	<i>plates of armour</i>
רֶכָבוֹ	<i>chariot driver</i>
הִחַלְתִּי	<i>wounded</i>
וַיִּצָק	<i>ran down</i>
הִרְנֵה	<i>shout</i>
וַיִּשְׁטֹף	<i>flushed out</i>
וַיִּלְקֹן	<i>licked</i>
הַשֵּׁן	<i>ivory</i>

- (a) What impact did the actions of verse 30 have on the events described in verse 32? **2**
- (b) Against whom were the Kings of Israel and Judah fighting? **1**
- (c) Outline the sequence of events leading to the death of the King of Israel (verses 34–35). **3**
- (d) (i) וְכָל-אֲשֶׁר עָשָׂה (verse 39) **2**
To what does this refer?
- (ii) Where are these details recorded? **1**
- (e) כְּדַבֵּר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר (verse 38) **2**
Explain the significance of these words.
- (f) וַיִּשְׁכַּב אַחֲזָב עִם-אֲבֹתָיו (verse 40) **2**
Explain the meaning of this phrase according to *peshat* and *derash*.
- (g) Account for the ת in וַתַּעֲלֶה (verse 35). **1**
- (h) Parse הִלְחִמֹו (verse 31), giving *shoresh*, *binyan* and tense/aspect. **1**

End of paper

BLANK PAGE